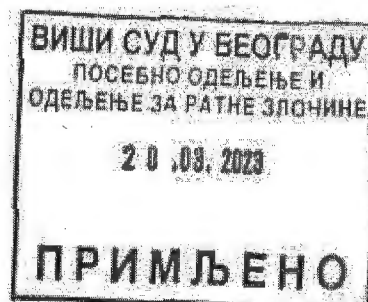

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД
У БЕОГРАДУ
Одељење за ратне
злочине
Кж1-По2 2/22
26.1.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судије Наде Хаци-Перић, председника већа, судија Растка Поповића, др Миодрага Мајића, Оливере Анђелковић и Душка Миленковића, чланова већа, са записничарем Сањом Булатовић, уз учешће вишег саветника Браниславе Муњић, у кривичном предмету **окривљеног Османа Османовића**, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ у стицају са кривичним делом ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗ СРЈ, одлучујући о жалбама Тужиоца за ратне злочине и браниоца окривљеног Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2.бр. 1/20 од 18.03.2022. године, након претреса пред другостепеним судом, одржаног у смислу члана 449 Законика о кривичном поступку, дана 25.01.2023. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Душана Кнежевића, окривљеног Османа Османовића, његовог браниоца адвоката Ђорђа Дозета и сведока оштећеног Васиљка Тодића, након већања и гласања, дана **26.01.2023. године**, већином гласова је донео

ПРЕСУДУ

I

ДЕЛИМИЧНИМ УСВАЈАЊЕМ жалбе браниоца окривљеног Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета, **ПРЕИНАЧАВА СЕ** пресуда Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2.бр. 1/20 од 18.03.2022. године, тако што Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине,

Окривљеног Османа Османовића, са личним подацима као у изреци првостепене пресуде

ОГЛАШАВА КРИВИМ

Што је:

Током маја и јуна месеца 1992. године, у насељу Горњи Рахић и у импровизованом логору "Расадник", на локалитету "Окрајци", у Горњем Рахићу, Општина Брчко, Република Босна и Херцеговина, као припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу, у својству инспектора МУП БиХ, центра служби безбедности Тузла, станица јавне безбедности Брчко - Горњи Рахић, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је на том подручју постојао, а није имао карактер међународног сукоба, између хрватских и муслиманских оружаних формација са једне стране и српских оружаних формација са друге стране, противно члану 3 став 1 тачка 1 а) и ц) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, ратификована одлуком Народне скупштине ФНРЈ 1950. године и члана 4 став 1 и 2 тачка а), е) и х) Допунског протокола уз Женевску конвенцију од 12. августа 1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II), нечовечно поступао, примењивао мере застрашивања, мучио, наносио велике патње и повреде телесног интегритета и здравља према цивилу српске националности [REDACTED] који није припадао ниједној оружаној формацији, нити је узео учешће у непријатељствима у оружаном сукобу зараћених страна, на тај начин што је,

-дана 13.05.1992. године, приликом испитивања цивилног лица оштећеног [REDACTED] претходно лишеног слободе у путничком возилу на контролном пункту у Горњем Рахићу, над поменутим оштећеним, заједно са више припадника исте оружане стране у сукобу, вршио тортуру која је трајала током читаве ноћи, све до јутра, тражећи податке о појединим војно ангажованим лицима у Брчком, о наоружању којим располажу српске оружане формације и положајима које држе, којом приликом је оштећени ударан рукама и ногама, дрвеном палицом и пендреком по глави и телу, при чему му је ударце задавао и окривљени Осман Османовић, услед чега је оштећени више пута губио свест, након чега су га поливали водом и наставили да га испитују, да према њему примењују мере застрашивања и на нарочито понижавајући начин се према њему опходили, терајући га да пије урин и наставили да га телесно повређују, да би га потом пребацили у оближњи лимени објект са бетонском подлогом, без прозора, природне светлости, свежег ваздуха, воде и нужника, који је раније служио за суђење воћа и поврћа (комора), из које га је неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године, окривљени Осман Османовић, заједно са још једним припадником исте стране у оружаном сукобу, извео напоље, где га је окривљени Осман Османовић, псујући му мајку, уз претње да ће га убити и да неће жив изаћи, тукао по телу, ударајући га више пута рукама и ногама обувеним у ципеле, све док се оштећени од задобијених удараца није умокрио, након чега је враћен у комору,

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва у санзвршилаштву из члана 142 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ,

-па суд окривљеног Османа Османовића, применом наведеног законског прописа и одредби члана 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ

ОСУЂУЈЕ

На **КАЗНУ ЗАТВОРА** у трајању од **3 (три) године и 6 (шест) месеци**, у коју казну му се, на основу одредбе члана 50 став 1 КЗ СРЈ, урачунава време проведено у притвору периоду од 24.11.2019. године, када је лишен слободе, па надаље.

На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП оштећени се, ради остваривања имовинско-правног захтева упућује на парнични поступак.

На основу одредбе члана 261, 262 и 264 ЗКП, окривљени Осман Османовић се обавезује да на име паушала плати суду износ од 50.000,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом извршења, а обавезује се и на плаћање трошкова кривичног поступка, чија ће висина бити одређена накнадно посебним решењем.

На основу одредбе члана 423 тачка 1 ЗКП,

Окривљени Осман Османовић, са личним подацима као у изреци првостепене пресуде

ОСЛОБАЂА СЕ ОД ОПТУЖБЕ

Да је:

Током маја и јуна месеца 1992. године, у инпровизованом логору "Расадник", на локалитету "Окрајци" у Горњем Рахићу, Општина Брчко, Република Босна и Херцеговина, као припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу, у својству једног од главних иследника у логору, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је на том подручју постојао, а није имао карактер међународног сукоба, између хрватских и муслиманских оружаних формација са једне стране и српских оружаних формација са друге стране, противно члану 3 став 1 тачка 1а) III Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима од 12.08.1949. године, ратификоване од стране Народне скупштине Федеративне народне Републике Југославије 1950. године ("Службени лист ФНРЈ" број 24/50) и члана 4 став 1 и 2 тачка а) Допунског протокола (Протокол II) уз Женевску конвенцију од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба ("Службени лист СФРЈ", Међународни уговори, број 16/78), заједно са другим припадницима исте стране у сукобу, у односу на припадника непријатељских оружаних снага који је лишен слободе, према коме се мора поступати у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на његовој етничкој припадности, нечовечно поступао, те вршио насиље над његовим здрављем, физичким и менталним благостањем, на тај начин што је неутврђеног дана, током јуна месеца 1992. године, након довођења из лименог објекта са бетонском подлогом, без прозора, природне светлости, свежег ваздуха, воде и нужника, који је раније служио за суђење воћа и поврћа (комора), у којој је био затворен припадник српских оружаних формација оштећени [REDACTED], претходно, дана 03.06.1992. године, лишен слободе у

путничком возилу на контролном пункту у насељу "4. јули" према Диздаруши, Општина Брчко, током његовог испитивања, заједно са више припадника своје стране у оружаном сукобу, учествовао у вршењу тортуре над истим, ради изнуђивања његовог исказа о положајима српских оружаних формација и врсте наоружања којима располажу, којом приликом је оштећеном био уперен пиштољ у главу, када је задобио бројне ударце дршком од метле, рукама и ногама обувеним у ципеле и чизме, по телу, глави и рукама, од чега је био сав крвав, док су му очи биле скоро потпуно затворене, нос разбијен, а више зуба и ребара сломљено, при чему му је окривљени Осман Османовић, незадовољан његовим одговорима, пришао и уз речи: "Маму ти јебем, Чето, што лажеш?" ударио га руком по лицу, од чега му је глава пала и ударила о сто, након чега је настављено његово батинање, да би по завршетку испитивања оштећени био одведен у поменућу комору, из које је у наредном периоду у више наврата извођен ради чишћења ђубрета, вађења из земље неексплодираних граната и испитивања, током којих је поново тучен, са чим је окривљени, као један од главних иследника у логору, био упознат,

-чиме би извршио кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ у саизвршилашту у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Трошкови кривичног поступка, сходно члану 265 став 1 ЗКП, у овом делу падају на терет буџетских средстава суда.

II

Жалба браниоца окривљеног Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета, у преосталом делу, као и жалба Тужиоца за ратне злочине, **ОДБИЈАЈУ СЕ** као неосноване.

Образложење

1.Првостепена пресуда, изјављене жалбе и предлог Тужиоца за ратне злочине

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2.бр.1/20 од 18.03.2022. године, окривљени Осман Османовић оглашен је кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, па је, на основу наведеног законског прописа и одредби члана 5, 33, 38, 41 и 50 КЗ СРЈ осуђен на казну затвора у трајању од 5 (пет) година, у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 24.11.2019. године, када је лишен слободе, па надаље. На основу члана 261, 262 и 264 ЗКП окривљени Осман Османовић обавезан је да плати суду на име паушала износ од 50.000,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом извршења, а такође је обавезан и на плаћање трошкова кривичног поступка, чија ће висина бити одређена накнадно, посебним решењем. На основу члана 258 став 4 ЗКП, оштећени су упућени на царнични поступак ради остваривања имовинскоправног захтева.

Против наведене пресуде благовремено су жалбе изјавили:

-Тужилац за ратне злочине, због повреде кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, закаже и одржи седницу, на коју ће позвати Тужилаштво за ратне злочине, да након одржане седнице већа, сходно члану 455 став 1 тачка 3 ЗКП, усвоји жалбу Тужилаштва за ратне злочине и преиначи ожалбену пресуду, тако што ће у изреку пресуде унети и кривичноправне радње у односу на оштећеног [REDACTED] (а како је то наведено у изреци оптужнице Тужилаштва за ратне злочине), прихватити квалификацију кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ у односу на [REDACTED], за то дело огласити окривљеног кривим уз примену одредби о стицају кривичних дела и осудити га на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, и

-бранилац окривљеног Османа Османовића, адвокат Ђорђе Дозет, због повреде кривичног закона, битних повреда одредаба кривичног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду закаже и одржи јавну седницу већа, о којој ће обавестити окривљеног и његовог браниоца, свестрано и непристрасно размотри жалбене наводе, прилоге уз жалбу, ожалбену пресуду и цео кривични спис и преиначи првостепену пресуду тако што ће, због повреде кривичног закона из члана 439 став 1 тачка 1 ЗКП, на основу члана 423 став 1 тачка 1 ЗКП, донети ослобађајућу пресуду или да ожалбену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање, али пред потпуно измењеним већем, као и да према окривљеном Осману Османовићу укине притвор и пусти га да се брани са слободе.

Тужилаштво за ратне злочине, у поднеску Ктж.бр.4/22 од 22.07.2022. године, предложило је да Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, одбије као неосновану жалбу браниоца окривљеног Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета, изјављену против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2.бр.1/20 од 18.03.2022. године.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, дана 08.11.2022. године, одржао је јавну седницу већа, у смислу члана 447 ЗКП, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Душана Кнежевића, окривљеног Османа Османовића и његовог браниоца, адвоката Ђорђа Дозета, док је, дана 09.11.2022. године, одлучио да, на основу члана 449 ЗКП, одржи претрес пред другостепеним судом, који је одржан дана 25.01.2023. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Душана Кнежевића, окривљеног Османа Османовића, његовог браниоца, адвоката Ђорђа Дозета и сведока-оштећеног [REDACTED], на којем су саслушани окривљени Осман Османовић и сведок-оштећени [REDACTED] и прочитани сви релевантни докази изведени пред првостепеним судом, као и транскрипти суђења пред првостепеним судом, па је након оцене свих изведених доказа и навода из изјављених жалби, имајући у виду и предлог Тужиоца за ратне злочине из напред цитираног поднеска, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, дана 26.01.2023. године, донео одлуку као у изреци пресуде.

**-постојање импровизованог логора на локацији "Окрајци"
код Горњег Рахића и службени положај и овлашћења окривљеног
Османа Османовића у односу на наведени логор-**

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Кт.бр.1/20 од 21.02.2020. године, измењеном дана 05.11.2021. године, окривљеном Осману Османовићу стављено је на терет да је током маја и јуна месеца 1992. године, у импровизованом логору "Расадник", на локалитету Окрајци у Горњем Рахићу, општина Брчко, Република Босна и Херцеговина, као припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу, у својству једног од главних иследника у логору, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је на том подручју постојао, а није имао карактер међународног сукоба, између хрватских и муслиманских оружаних формација са једне стране и српских оружаних формација са друге стране, противно члану 3 став 1 тачка 1а) III Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима и IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата (обе од 12.04.1949. године), ратификованих од стране Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије 1950. године ("Службени лист ФНРЈ" број 24/50) и члана 4 став 1а) и став 2 тачка а) Допунског протокола (протокол II) уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба ("Службени лист СФРЈ, Међународни уговори" број 16/78), заједно са другим припадницима исте стране у оружаном сукобу, у односу на лица која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике непријатељских оружаних снага који су лишени слободе, према којима се мора поступати у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на њиховој етничкој припадности, нечовечно поступао, примењивао мере застрашивања, противзаконито затварао, мучио, те вршио насиље над њиховим здрављем, физичким и менталним благостањем, на начин ближе описан у тачкама 1, 2, 3 и 4 измењене оптужнице, чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ у стицају са кривичним делом ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Окривљени Осман Османовић, у својој одбрани датој пред Тужилаштвом за ратне злочине дана 24.11.2019. године, изјавио је да није крив за кривично дело које му се ставља на терет. Навео је да је био припадник полиције БиХ, односно МУП-а у периоду од 1984. до 2000. године, када је постављен за директора Управе прихода Брчко Дистрикта и директора Трезора у Брчко Дистрикту. У полицији је био инспектор у периоду од тринаест година, потом је био полицијски официр и начелник Одјела за борбу против организованог криминала, а једно време је био и начелник Полицијске управе. Свих седамнаест година, док је радио у полицији, понашао се у складу са професионалним стандардима рада полиције, како пре рата, тако и за време ратног стања и после рата. Никада никога није злостављао, ни малтретирао, у читавом свом полицијском опусу, као и да је био врхунски професионалац. Такође је навео да никада није био припадник ХВО (Хрватско вијеће одбране). На главном претресу окривљени Осман Османовић навео је да су у оптужници једино тачно наведени његови лични подаци, а да све остало што је наведено нема никакве везе са њим, тврди да није тачно да је био припадник безбедносних структура, муслиманских оружаних формација, већ је био припадник Министарства унутрашњих послова Босне и Херцеговине, Центар

служби безбедности Тузла, Станица јавне безбедности Брчко, а да је у тренутку почетка рата у Брчком био инспектор за привредни криминалитет у Станици јавне безбедности Брчко. Накнадно је изјавио да је у овом периоду био припадник МУП БиХ, Центар службе безбедности Тузла, Горњи Рахић, Станица јавне безбедности, Оперативна група државне безбедности. Такође је негирао да је извршио кривичноправне радње према оштећенима [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], а при датој одбрани остао је и на претресу пред другостепеним судом.

Овај суд је, ценећи одбрану окривљеног, све доказе изведене током првостепеног поступка, као и исказ оштећеног [REDACTED] датог на претресу пред другостепеним судом, утврдио следеће чињенично стање:

Најпре, да се на локацији "Окрајци" код Горњег Рахића, на простору некадашње Шумарије, налазио импровизовани логор произлази из исказа [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

Такође, искази сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], те сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] сагласни су у односу на чињенице да се на локацији Окрајци код Горњег Рахића, на простору некадашње Шумарије, налазио импровизовани логор, односно притворска јединица у којој су била затварана лица српске националности лишена слободе од стране припадника хрватско-муслиманских снага.

Када су у питању услови у којима су се налазила затворена лица и о поступањима према њима за време док су били затворени у овом импровизованом затвору изјашњавали су се оштећени [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], а о својим посредним сазнањима до којих су дошле управо из приче са њима изјашњавале су се и сведоци оштећене [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], па се из њихових међусобно сагласних исказа утврђује да су оштећени за време када су се налазили у импровизованом логору на Окрајцима, били затворени у лименом објекту са бетонском подлогом, без прозора, природне светлости, свежег ваздуха, воде и нужника, који је раније служио за сушење воћа и поврћа – комора, из које је, између осталих, оштећени [REDACTED] у више наврата извођен на испитивање, физичко и психичко злостављање.

Из исказа сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] у делу који се односи на питање надлежности над импровизованим логором на Окрајцима, а које и овај суд прихвата као логичне и убедљиве, будући да се међусобно потврђују и допуњују, утврђено је да је окривљени Осман Османовић, као припадник Службе јавне безбедности, који се у инкриминисаном периоду придружио групи припадника Државне безбедности, вршио са њима испитивање лица у овој притворској јединици, при чему није имао никаква наредбодавна овлашћења у односу на лица која су вршила обезбеђење ове притворске јединице, нити у односу на службена лица Државне или Јавне безбедности која су вршила испитивања притворених лица, па самим тим није ни одговоран за њихове предузете радње и на услове у којима су притворена лица у овом импровизованом логору боравила.

Стога је и за овај суд неприхватљив исказ сведока-оштећеног [REDACTED] везано за службени положај и овлашћења окривљеног Османа Османовића у односу на импровизовани логор у Окрајцима код Горњег Рахића, будући да је исказ наведеног сведока-оштећеног противречан сам себи, као и исказима напред наведених сведока. Наиме, сведок оштећени [REDACTED] је најпре у свом исказу пред Тужилаштвом за ратне злочине навео да је у логору у Горњем Рахићу управник био инспектор Галиб Хацић, да би потом, на главном претресу 27.07.2020. године, изјавио да је главни инспектор у том логору био Осман Османовић, а што је поновио и на претресу пред другостепеним судом, дајући и за овај суд неприхватљив и нелогичан закључак о положају окривљеног Османовића и његовој улози у одлучивању о поступању са затвореницима само на основу тога што је у почетку користио заједничке канцеларије у приземљу, које су користили и остали инспектори, а касније од Галиба Хацића преузео канцеларију која се налазила на спрату зграде у којој су вршена испитивања. Такође, и у погледу наређивања сведок-оштећени [REDACTED] најпре наводи да је окривљени наређивао ко ће бити приведен на испитивање и ко ће бити тучен, при чему је у каснијој изјави навео да је у логору наређивала војна команда, да би на претресу пред другостепеним судом поново навео да је окривљени Осман Османовић заповедао другим људима да га туку.

С тим у вези, и за овај суд је неприхватљив и део исказа сведока-оштећене [REDACTED] односно њен закључак да су њен отац и [REDACTED] били убеђени да је Осман Османовић, везано за њихово мучење у логору на Окрајцима, имао нека овлашћења, односно ауторитет, из разлога што је затварање њеног оца у том логору уследило након разговора који је са њим обавио Осман Османовић по лишењу слободе, будући да је овај део исказа сведока-оштећене [REDACTED], као и наведени део исказа сведока-оштећеног [REDACTED] у супротности са чињеницама утврђеним на основу исказа сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], о одговорним лицима за услове у којима су боравила притворена лица у овом импровизованом затвору, поступање према затвореницима и доношењу одлука о њиховом задржавању у затвору, при чему је и по оцени овога суда сведочење оштећених [REDACTED] и [REDACTED] засновано искључиво на погрешном субјективном убеђењу оштећених [REDACTED] и [REDACTED] о томе која овлашћења је имао окривљени Осман Османовић, будући да оштећени у постојећим околностима нису имали других реалних могућности да сазнају ко је руководио овим логором и поступањем према затвореним лицима, а што између осталог произлази и из исказа самог оштећеног [REDACTED] у делу у којем наводи да притвореници нису могли знати ко је главни у том логору, с обзиром да су ту чињеницу од њих крили. Стога и по оцени овога суда није доказано да је окривљени Осман Османовић био овлашћен за доношење одлуке о затварању лица, нити за њихово одвођење и затварање у импровизовани логор на локалитету Окрајци код Горњег Рахића, да је имао овлашћења у односу на лица која су вршила обезбеђење овог логора и на остала службена лица Државне и Јавне безбедности која су вршила испитивања притворених лица и поступала у односу на затворена лица и да је он био одговоран за услове у којима су та лица боравила у логору, при чему је одбрана окривљеног у том делу сагласна са исказим сведока којима и овај суд поклања веру, а који су испитани на ове околности.

2.Разлози за делимично одбијање жалбе браниоца окривљеног Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета

-радње извршене на штету оштећеног [REDACTED]-

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Кт.бр.1/20 од 21.02.2020. године, измењеном дана 05.11.2021. године, окривљеном Осману Османовићу стављено је на терет да је у импровизованом логору "Расадник" на локалитету "Окрајци", у Горњем Рахићу, Општина Брчко, Републике Босна и Херцеговина, као припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу, у својству једног од главних иследника у логору, нечовечно поступао, примењивао мере застрашивања, мучио, те вршио насиље над здрављем, физичким и менталним благостањем према цивилном лицу [REDACTED], који није припадао ниједној оружаној формацији, нити је узео учешће у непријатељствима у оружаном сукобу зараћених страна.

Окривљени Осман Османовић је у својој одбрани током целокупног кривичног поступка негирао да је предузео кривичноправне радње према оштећеном [REDACTED], наводећи да је са овим оштећеним обавио разговор, али да никаквих других контаката није имао, да га је познавао из предратног периода као лице склоно криминалу, због чега је једном у вези његовог деловања обављао службену радњу. Он и сведок [REDACTED] су га испитивали два пута, и то дана 16.05.1992. године и током јула 1992. године и према њему нису примењивали било какву меру принуде. [REDACTED] је сачињавао службене белешке које су потписивали [REDACTED] и [REDACTED]. Навео је да су 16. маја 1992. године, на јутарњем састанку оперативне групе са главномандујућим Сектора безбедности [REDACTED] колега [REDACTED] и он добили задатак да обаве информативни разговор са [REDACTED], за кога им је речено да је ухапшен у аутомобилу који није био његово власништво, са 30 килограма експлозива који је био сакривен у ауто и да се користио лажним идентитетом – представљао се као Бошњак по имену [REDACTED]. Навео је да је колега [REDACTED] захтевао да лично обави разговор са [REDACTED], а да и он пође са њим, с обзиром на њихово обострано лично познанство са [REDACTED], јер је сматрао да ће на тај начин лакше сазнати шта је [REDACTED] намеравао. Информативни разговор са [REDACTED] обавили су он и колега [REDACTED] у просторијама оперативне групе Државне безбедности Горњи Рахић 16. или 17.05.1992. године, а што је закључио по томе што је [REDACTED] дана 18.05. сачинио службену забелешку о обављеном разговору са [REDACTED]. Навео је да им је [REDACTED] довела војна полиција и разговор са њим су обавили у коректној атмосфери, тако што је [REDACTED] дао изјаву и одговарао на постављена питања, а нико од трећих лица није био присутан том разговору. Чини му се да [REDACTED] том приликом није ни имао личну карту при себи, с обзиром да је користио лажну пролазницу на име једног Бошњака и да је на тај начин ушао на територију коју су контролисале снаге БиХ и пролазио кроз пунктове. Негирао је да су приликом обављања тог разговора са [REDACTED] и он имали при себи дрвене палице и да су их користили приликом испитивања. Тврди да у служби никада није ни дужио палицу, јер је био инспектор за привредни криминал и да никада ниједно лице приликом обављања испитивања није тукао. Накнадном провером утврдили су ко је власник возила у којем је [REDACTED] заустављен са 30 килограма експлозива, то је било на самом почетку јуна 1992. године, када је заједно са колегом [REDACTED] обавио

оперативну радњу у Хрватској, у Жупањи, село Врбања, где су пронашли власника аутомобила [REDACTED], званог [REDACTED], са којим су обавили разговор током ког им је исти саопштио битне детаље везано за кретање [REDACTED] с почетка рата и везано за то како је [REDACTED] дошао у посед његовог аутомобила, а који разговор је детаљно нотирао, сачинио службену белешку коју је приложио оперативној групи Државне безбедности када су се вратили из Жупање. Колега [REDACTED] и он по други пут су са [REDACTED] обавили разговор крајем јула месеца 1992. године, по усменом наређењу [REDACTED], који им је саопштио да је [REDACTED] захтевао тај разговор, јер је хтео да измени свој исказ тако да су [REDACTED] и он отишли у расадник шумарства у Маочи, где су били измештени притворени Срби и тамо су испод једне надстрешнице обавили разговор са [REDACTED] у пријатељској атмосфери. О том разговору је сачињена забелешка о узимању изјаве коју су потписали [REDACTED] и [REDACTED], оба та разговора са [REDACTED] водио је инспектор [REDACTED], док је он асистирао [REDACTED], тако што је учествовао у постављању питања, с тим што је [REDACTED] сачинио и потписао службену забелешку о обављеном разговору, а након обављеног разговора [REDACTED] је остао у затвору у Маочи, јер они нису ни имали овлашћење да га пусте на слободу, већ су само могли да га испитају. Тврдио је да је [REDACTED] био само два пута испитиван од стране оперативне групе Државне безбедности и да су то управо била та два разговора која су са њим обавили он и Јашаревић, док су одлуку да се [REDACTED] лиши слободе донели њихови надређени – [REDACTED] и [REDACTED], с тим што му није познато када су и како ту одлуку донели. За [REDACTED] лишење слободе, које се догодило 13. маја, сазнао је 16. маја, када су добили задатак да га испитају, с тим што није знао да ће [REDACTED] слобода бити ускраћена након обављеног разговора, јер он и [REDACTED] нису одлучивали о томе. Такође је навео да су задатак да обаве разговор са [REDACTED] добили усмено, као и иначе, и то од надређених [REDACTED] и [REDACTED], јер генерално никада ниједан писмени задатак нису добијали. У то време било је пет или шест инспектора који су могли да испитују приведена лица. Осим њега, били су ту још и инспектори [REDACTED], [REDACTED], Галиб Хаџић, [REDACTED] и његов брат [REDACTED], а касније су им се придружили [REDACTED] и још неки. У случају [REDACTED], у свом нотесу је евидентирао да су на јутарњем састанку оперативне групе Сектора државне безбедности он и [REDACTED] добили задатак који им је усмено саопштио [REDACTED], да обаве разговор са [REDACTED]. Везано за примењивање силе над притвореним лицима у притворској јединици Горњи Рахић, прве информације о томе добио је у јуну месецу 1992. године од [REDACTED], који им је саопштио да у притворску јединицу упадају "хосовци", да полиција која обезбеђује притворенике нема моћ да их заустави и да "хосовци" малтретирају притворенике. Због тога је [REDACTED] лично одлучио да се та притворска јединица премести на другу локацију коју је сам одабрао и да се притвореници додатно јаче обезбеде, па су сва лица српске националности која су била затворена у притворској јединици у Горњем Рахићу пребачена у Маочу. Касније је дошао до сазнања да су та лица српске националности коришћена за размену за несрбе који су такође били у логорима или у притворским јединицама у Брчком, Ватковићима и Бијељини. Изјавио је да му у време догађаја није било познато ко је био ангажован на третману и чувању лица затворених у затвору у Горњем Рахићу, а до сазнања о томе дошао је тек кроз кривични предмет Галиба Хаџића. Указао је да су [REDACTED] и [REDACTED] знали шта се са тим затвореницима дешава, с обзиром да је [REDACTED] био наредбодавац и главнокомандујући у Ресору безбедности. Појаснио је да

место Горњи Рахић има 3.000-4.000 становника, а да је Маоча имала 4.000-5.000 становника. Просторије оперативне групе којој је припадао налазиле су се у центру Горњег Рахића, у поменутој ђевабџиници и никакве везе ни у смислу организације, ни у смислу обезбеђења нису имали са логором, односно притворском јединицом која се налазила у Окрајцима, на улазу у Горњи Рахић, где се налазила команда бригаде и да је то место било удаљено око 3 километра од просторија оперативне групе. Тврди да никада није био у лименом објекту који се спомиње у диспозитиву оптужнице, нити зна где се он налази, није му познато у колико просторија и у каквим условима су држани притвореници јер тамо никада није ни улазио, већ једино у зграду команде.

Међутим, насупрот жалбеним наводима браниоца окривљеног, и по оцени овога суда, како то правилно закључује и првостепени суд, таква одбрана окривљеног Османа Османовића оповргнута је исказима сведока-оштећеног [REDACTED], који је испитан пред Основним судом Брчко Дистрикта у предмету број 960K02042410K, на главном претресу, дана 28.05.2013. године, у кривичном поступку против окривљеног Галиба Хацића и других окривљених у вези догађаја који су предмет овог кривичног поступка, а такође је у односу на радње предузете према окривљеном [REDACTED], његова одбрана оповргнута и исказом сведока оштећеног [REDACTED].

Наиме, сведок-оштећени [REDACTED], у исказу датом пред Основним судом Брчко Дистрикта, детаљно је и јасно описао да су га дана 13.05.1992. године, по лишењу слободе, на пункту на уласку у Горњи Рахић, припадници полиције муслиманске националности, одвели у Полицијску станицу Горњи Рахић, која је била смештена у једној старој кући у центру Рахића, где га је примио Галиб Хацић, заједно са Османом Османовићем и Мидом, да су сви они били предратни инспектори полиције у Брчком, да су у канцеларији била још нека лица чијих се имена не сећа, да су Осман Османовић и Галиб Хацић седели за својим радним столовима, а да су остали припадници полиције стајали или су били наслоњени на њихове столове, да је у тој просторији отпочело њихово испитивање, око 17,00 часова поподне и да је трајало током читаве ноћи, све до јутра, при чему су му питања постављала сва три инспектора, Галиб Хацић, Осман Османовић и инспектор Мидо, истовремено, да су га питали када је кренуо и са којим циљем, тражили су од њега информацију у вези сада покојног [REDACTED] из Бијељине, за кога су били обавештени да је дошао у Брчко, питали су га где су тенкови, хаубице и остало наоружање, ко командује војним снагама у Брчком и другде, да нису били задовољни његовим одговорима, с обзиром да на многа њихова питања није знао одговоре, јер није учествовао у ратним збивањима, будући да је био ослобођен од служења војске још пре рата, да су га због тога тукли и малтретирали, да се испитивање наставило током читаве ноћи, као и малтретирање и наизменично задавање удараца полицијским палицама, дрвеним палицама, пушкама, "штиром" - деловима секире, рукама и ногама по читавом телу, при чему су најактивнији у погледу његовог злостављања били Галиб Хацић, Осман Османовић и инспектор Мидо и још два лица чији идентитет му није познат. Навео је да је био тучен до те мере да се у неколико наврата онесвестио, да су га потом поливали водом и приморавали га да пије урин и да је то испитивање трајало све до јутра, када је пребачен у расадник и то у комору од лима, која је заправо служила за превремено сазревање воћа и поврћа, која је била мрачна, без прозора. Током боравка у комори више пута је био испитиван, често и два пута дневно, најчешће од стране Галиба Хацића, али понекад и од стране Османа Османовића, а поред малтретирања које је

доживљавао током испитивања, као и остала заробљена лица, био је малтретиран и од стране војника који су и поред полицијског обезбеђења улазили у комору за сазревање воћа кад год су то хтели, током ноћи.

У погледу радње извршене према оштећеном [REDACTED] [REDACTED] неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године, током боравка у комори сведок-оштећени [REDACTED] [REDACTED], испитан пред Тужилаштвом за ратне злочине и пред судом на главном претресу, изјавио је да се сећа да је једном приликом, око 15,00-16,00 часова поподне, изведен да истовари смеће из контејнера који су се налазили испред коморе за сазревање воћа, а били су поређани 250 до 300 метара дуж улице све до канцеларије у којој су вршена испитивања и да је том приликом видео како су Галиб Хаџић и Осман Османовић извели [REDACTED] [REDACTED] из коморе, којом приликом је Осман Османовић био веома љут на [REDACTED] и тукао га је тако што га је ударао ногама и песницама и говорио му: "Маму ти јебем, тебе ћу убит нећеш изаћи жив", да му је задао толико удараца да се [REDACTED] умокрио и да је са места где се налазио док је истоварао смеће видео да су [REDACTED] панталоне напред биле мокре пре него што су га однели назад до коморе и убацили унутра.

Сведок-оштећена [REDACTED] [REDACTED], ћерка сада покојног оштећеног [REDACTED] [REDACTED], у свом исказу на главном претресу навела је да [REDACTED] [REDACTED] није познавала лично, али да има сазнања о том лицу која потичу из приче њених родитеља и [REDACTED] [REDACTED], који су током њиховог дружења говорили да је [REDACTED] био заједно са њима заробљен, да је трпео мучења као и њен отац и [REDACTED] [REDACTED] и да је био тучен до мере да се онесвешћивао и да су [REDACTED] тукли сви који су били у том логору, па чак и Осман Османовић.

Надаље, из писаног налаза и мишљења вештака медицинске струке проф др Зденка Цихларжа, специјалисте судске медицине и специјалисте патолога за оштећеног [REDACTED] [REDACTED] од 23.06.2010. године, утврђено је да је овај писани налаз и мишљење дат по наредби тужилаштва/тужитељства Брчко Дистрикта БиХ, у предмету Кт-Рз-15/09, са задатком вештачења врсте, тежине и механизма повређивања [REDACTED] [REDACTED], а на основу медицинске документације која гласи на име [REDACTED] [REDACTED], изјаве оштећеног [REDACTED] [REDACTED] у погледу задобијених повреда, као и на основу телесног прегледа оштећеног, коју садржину писаног налаза и мишљења наведеног судског вештака првостепени суд детаљно интерпретира у образложењу ожалбене пресуде, на странама 76. и 77., као и изјашњење овог судског вештака на главном претресу, са закључком да су сви ожиљци на телу оштећеног [REDACTED] [REDACTED] настали на местима претходно задобијених повреда, које су по мишљењу вештака могле настати на начин на који их је оштећени описао приликом давања анамнестичких података, с тим што је вештак појаснио да су трајне последице задобијених повреда ожиљци, а на питање да ли су задобијене повреде довеле до умањења животне или радне способности код оштећеног, појаснио је да је деформитет у пределу носне пирамиде оштећеног [REDACTED] [REDACTED] који је констатовао приликом прегледа, довео до поремећаја нормалне функције дисања, да је у склопу те повреде дошло до померања уломака кости и да та повреда по својој тежини представља обично тешку телесну повреду, док ниједна од осталих контатованих повреда нема елемената знатног оштећења функције неког важног дела тела или органа, нити у себи има елементе непосредне или посредне животне опасности, да оне као такве имају карактер лаке

телесне повреде, које за трајну последицу имају ожиљке.

И овај суд налаз и мишљење судског вештака Зденка Цихларжа прихвата у целости и налази да изјашњење овог судског вештака, као и његов основни налаз и мишљење потврђују да су повреде констатоване на оштећеном [REDACTED] [REDACTED] могле настати на начин како је то он описао, па стога и овај суд исказ сведока оштећеног [REDACTED] [REDACTED] оцењује искреним, без намере да било кога неосновано терети, при чему се и по оцени овога суда, све наведене повреде констатоване код оштећеног [REDACTED] [REDACTED] не могу ставити на терет окривљеном Осману Османовићу, нити је било могуће поуздано утврдити када је и од којих лица и која од констатованих повреда нанета оштећеном [REDACTED] [REDACTED], будући да је и сам оштећени [REDACTED] [REDACTED] изјашњавајући се о свом боравку у заробљеништву, навео да је у овој комори, импровизованом логору на Окрајцима, провео три месеца, да је за то време више пута испитиван, некада и два пута дневно, најчешће од Галиба Хацића, а понекад и Османа Османовића, да је према њему примењивана тортура и након што је из Горњег Рахића пребачен у затвор у Тузли.

Међутим, и по оцени овога суда, сведок оштећени [REDACTED] [REDACTED] је детаљно и искрено описао читав поступак његовог испитивања дана 13.05.1992. године у Горњем Рахићу, радње окривљеног Османа Османовића, као и осталих инспектора и НН лица, питања која су му постављали, начин на који су му наносили ударце, због чега је и овај суд исказ сведока оштећеног [REDACTED] [REDACTED] прихватио у целости, при чему је његов исказ потврђен и исказом сведока оштећеног [REDACTED] [REDACTED] и сведока оштећене [REDACTED] [REDACTED] у делу у коме овај суд поклања веру наведеним сведоцима оштећенима, као и налазом и мишљењем судског вештака проф др Зденка Цихларжа и изјашњењем овог судског вештака на главном претресу.

Овај суд је ценио и исказ сведока [REDACTED] [REDACTED], дат на главном претресу, па је прихватио наводе овог сведока да је заједно са Османом Османовићем обавио разговоре са [REDACTED] [REDACTED], што је потврђено и писаним доказима и то записником о изјави [REDACTED] [REDACTED] број 15-690А од 18.05.1992. године, сачињеним од стране Штаба територијалне одбране Републике Босне и Херцеговине, Сектор безбиједности Брчко и записником о изјави [REDACTED] [REDACTED] број 15-690 од 29.07.1992. године, сачињеним од стране МУП Сарајево, Окружни СУП Тузла, Сектор СДБ – Оперативна група Горњи Рахић, с тим што и овај суд налази да прво испитивање оштећеног [REDACTED] [REDACTED] од стране [REDACTED] [REDACTED] а и Османа Османовића, дана 18.05.1992. године, није обављено у просторијама тзв. "беле куће" у Горњем Рахићу, већ у импровизованом логору у Окрајцима, будући да из исказа сведока оштећеног [REDACTED] [REDACTED], који је овај суд прихватио у целости, произлази да је након лишења слободе 13.05.1992. године и испитивања у Горњем Рахићу, наредног јутра одведен у импровизовани логор на Окрајцима, где је готово свакодневно испитиван, при чему оштећени [REDACTED] [REDACTED] и по оцени овога суда није имао разлога да се неистинито изјашњава у односу на ову околност, док су ови наводи његовог исказа у складу и са исказом сведока оштећене [REDACTED] [REDACTED], која је изјавила да је њен брат по оцу, [REDACTED] [REDACTED], нестao 13.05.1992. године, о чему је обавестила мајка и да су касније сазнале да је затворен у импровизованом логору на Окрајцима.

Такође, наводи исказа сведока [REDACTED] да су приликом тог првог испитивања, дана 18.05.1992. године, [REDACTED] затекли у таквом физичком стању да им је било јасно да је он претрпео повреде, потврђују исказ сведока оштећеног [REDACTED], који је детаљно описао какве повреде су му наношене од стране окривљеног и других присутних инспектора приликом његовог испитивања дана 13.05.1992. године у Горњем Рахићу, одмах након лишења слободе, а што је потврђено и налазом и мишљењем судског вештака да је све повреде могао задобити на начин како је то описано, па стога и овај суд налази да испитивање које су [REDACTED] и Осман Османовић обавили дана 18.05.1992. године са оштећеним [REDACTED] није било прво испитивање овог оштећеног, након што је лишен слободе дана 13.05.1992. године.

Наводе сведока [REDACTED] да су он и Осман Османовић приликом испитивања [REDACTED] третирали као пријатеља, и овај суд оцењује као неистините, с обзиром да су исти у супротности са наводима сведока оштећеног [REDACTED], да је Осман Османовић, приликом његовог испитивања 13.05.1992. године у Горњем Рахићу био један од инспектора који су га највише тукли и истицао се агресивношћу, при чему је овај суд такође имао у виду и наводе сведока оштећеног [REDACTED] да су приликом више испитивања која су над њим вршена током заробљеништва у Горњем Рахићу и у логору Расадник на Окрајцима, сачињаване писане изјаве и да је све те изјаве потписивао под тортуром. Стога је и за овај суд неприхватљив исказ сведока [REDACTED] у делу у којем наводи да су он и Осман Османовић другу изјаву од [REDACTED] у јулу месецу 1992. године у Маочи, узели на захтев [REDACTED] који је од њих молио помоћ.

Имајући у виду наведено и за овај суд је неприхватљива одбрана окривљеног Османа Османовића у делу у којем тврди да је само у два наврата учествовао у испитивању сведока оштећеног [REDACTED] и [REDACTED], заједно са сведоком [REDACTED] и то 16. или 17. маја 1992. године, у службеним просторијама у Горњем Рахићу и у јулу 1992. године у Маочи, у пријатељској атмосфери и да према њему никада није примењивао силу, будући да је таква његова одбрана нелогична, неубедљива, оповргнута наводима сведока оштећених [REDACTED] и [REDACTED] и очигледно усмерена на избегавање кривице, па су у том смислу и жалбени наводи браниоца окривљеног, којима се оспорава извршење кривично-правних радњи у односу на оштећеног, сада покојног [REDACTED], за овај суд неприхватљиви и као такви оцењени као неосновани.

Стога је из изведених и прихваћених доказа овај суд нашао да су сва лица која су дана 13.05.1992. године у Горњем Рахићу вршила испитивање [REDACTED] које је трајало од вечерњих до раних јутарњих сати, а међу којим лицима је био и окривљени Осман Османовић, као и лица која су током овог испитивања предузимала друге радње у односу на оштећеног, тј. нечовечно поступала, наносећи оштећеном тешку телесну патњу задавањем удараца полицијским палицама, дрвеним палицама, пушкама, деловима секире, рукама и ногама по читавом телу и повреду достојанства, приморавајући га да пије урин, поступали као саизвршиоци, у потпуности свесни да према лицу које је припадник друге стране у оружаном сукобу и које је онемогућено за отпор услед лишења слободе, наизменично врше повреде телесног интегритета и нечовечно поступање, свако од њих саглашавајући се са предузетим радњама другог и

прихватајући те радње као своје, свесни заједничког деловања које су и хтели, у циљу да од оштећеног [REDACTED] [REDACTED] изнуде податке о командном кадру, наоружању српских снага и о кретању српске војске у Брчком.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине, током овог кривичног поступка, у односу на нечовечно поступање окривљеног Османа Османовића, изведени су докази који задовољавају стандард доказивања ван разумне сумње, односно постојања низа на несумњив начин утврђених чињеница које поткрепљују тврдњу оптужбе, у погледу кривично-правних радњи окривљеног Османа Османовића, у односу на оштећеног, сада покојног [REDACTED] [REDACTED].

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, налази да се радња нечовечног поступања коју је окривљени Осман Османовић предузео огледа у чињеници да је дана 13.05.1992. године, приликом испитивања цивилног лица оштећеног [REDACTED] [REDACTED], над поменутих оштећених, заједно са више припадника исте стране у оружаном сукобу, вршио тортуру која је трајала током читаве ноћи, све до јутра, којом приликом је оштећени ударан рукама и ногама, дрвеном палицом и пендреком, по глави и телу, при чему му је ударце задавао и окривљени Осман Османовић, услед чега је оштећени више пута губио свест, након чега су га поливали водом, поново га тукли, према њему примењивали мере застрашивања и на нарочито понижавајући начин се према њему опходили, принуђивајући га да пије урин и наставили да га телесно повређују, све до јутарњих сати, када је пребачен у импровизовани логор на локалитету "Окрајци", где га је неутврђеног дана, током јуна месеца 1992. године, окривљени Осман Османовић, заједно са још једним припадником исте стране у оружаном сукобу, извео напоље из коморе, где га је окривљени Осман Османовић, псујући му мајку, уз претње да ће га убити и да неће изаћи жив, тукао по телу, ударајући га више пута рукама и ногама обувеним у ципеле, све док се оштећени [REDACTED] [REDACTED] од задобијених удараца није умокрио, након чега је враћен у комору, што све скупно чини озбиљну повреду телесног интегритета и личног достојанства и тиме тешку повреду IV Женевске конвенције, односно њеног члана 3, заједничког свим Женевским конвенцијама, а реч је о одредби која не предвиђа одступања, без обзира на околности конкретног случаја. Наведени правни закључак потврђен је и пресудом МКСЈ IT-96-21-Т од 16. новембра 1998. године у предмету "Челебићи"

Наиме, као радње извршења кривичног дела из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, наведене радње окривљеног имају све елементе кршења међународног хуманитарног права у виду озбиљног насртаја на телесни интегритет и људско достојанство и наношења великих душевних патњи и повреде телесног интегритета и здравља према цивили.

Под ратним злочином подразумевају се разни облици нечовечног поступања са одређеним категоријама лица за време рата или у вези са ратом, чиме се тешко крше правила норми Међународног хуманитарног права, како уговорног, тако и обичајног, а обавеза инкриминисања оваквих повреда предвиђена је превасходно Женевским конвенцијама од 12. августа 1949. године и допунским Протоколима уз наведене конвенције из 1977. године, које су ратификоване и инкорпорисане у домаће законодавство одлуком Народне скупштине бивше Федеративне народне Републике Југославије из 1950. године.

Да би се радило о ратном злочину неопходно је да је дело учињено за време рата или оружаног сукоба.

Да је у време извршења дела на подручју Босне и Херцеговине био у току оружани сукоб припадника српске, муслиманске и делом хрватске стране, а почетком сукоба на подручју Брчко дистрикта између Уједињених муслиманских и хрватских снага са једне стране и српских снага са друге стране, несумњиво је и неспорно, при чему се као званични податак о почетку сукоба у Босни и Херцеговини узима 06. април 1992. године, а на подручју Брчко дистрикта овај сукоб је отпочео, рушењем мостова на Сави, дана 30. априла 1992. године, што је утврђено на основу исказа свих испитаних сведока, као и окривљеног Османа Османовића. Оружано насиље на подручју Босне и Херцеговине је трајало све до потписивања Дејтонског мировног споразума у новембру 1995. године.

У конкретном случају ради се о унутрашњем оружаном сукобу, који је био таквог обима и интензитета који омогућавају примену правила Међународног права садржаних у IV Женевској конвенцији о заштити грађанских лица за време рата, чији члан 3, који се иначе односи на сукобе који немају међународни карактер, обавезује сваку страну у сукобу да у случају оружаног сукоба који избије на територији једне од уговорница, примењују одредбе овог члана Конвенције, као и правила Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба (Протокол II), при чему је члан 3 заједнички за све 4 Женевске конвенције.

За постојање кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва довољно је предузимање било које од бројних алтернативно наведених радњи у члану 142 КЗ СРЈ, уз кршење правила међународног права, а пасивни субјект, односно жртва кривичног дела је цивилно становништво. Такође, мора постојати блиска повезаност оружаног сукоба и радњи окривљеног са тим сукобом.

У конкретном случају наведени услов је испуњен имајући у виду да је изведеним доказима у току поступка утврђено да је управо због постојећег оружаног сукоба окривљени Осман Османовић учествовао у испитивањима оштећеног [REDACTED] и лица српске националности из Брчког, при чему је над оштећеним [REDACTED] заједно са другим лицима вршио изнуђивање изјава на околности распореда српских оружаних снага и наоружања којим располаже српска страна у сукобу, наношењем повреда телесног интегритета, застрашивањем и нарочито увредљивим и понижавајућим поступањем.

Оцењујући психички однос окривљеног Османа Османовића према кривичном делу. Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, утврдио је да је окривљени поступао са директним умишљајем, као саизвршилац, у потпуности свестан да према цивилном лицу [REDACTED] заједно са другим припадницима хрватско-муслиманске стране у сукобу, врши повреде телесног интегритета, застрашивање и нарочито увредљиво и понижавајуће понашање, на начин описан у изреци ове пресуде, прихватајући радње осталих саизвршилаца као своје, а што је и хтео, и то само из разлога што је оштећени био припадник друге стране у оружаном сукобу.

На основу напред утврђеног чињеничног стања, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, утврдио је да се у радњама окривљеног Османа Османовића стичу сва битна обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ подразумева да је учинилац предузео барем једну од инкриминисаних радњи које су постављене у закону алтернативно. Поред тога, неопходно је и да се предузетим радњама крше правила међународног права. У конкретном случају утврђено је да је окривљени Осман Османовић прекршио одредбе члана 3 став 1 тачка а) и ц) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, као и члана 4 став 1 тачка 1 и 2 тачка а), е) и х) Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II).

Чланом 3 став 1 IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, прописано је да ће у случају оружаног сукоба који нема карактер међународног сукоба и који избије на територији једне од високих страна уговорница, свака од страна у сукобу бити дужна да примењује бар следеће одредбе, да ће се према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу услед болести, рана, лишења слободе или из којег било другог узрока, поступати у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било коме другом сличном мериљу. У том циљу, забрањени су и забрањују се, у свако доба и на сваком месту, према горе наведеним лицима, између осталог повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врста убиства, осакаћења, свирепости и мучења, као и повреде личног достојанства и нарочито увредљиви и понижавајући поступци.

Чланом 4 став 1 Допунског протокола из Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II) прописано је да сва лица која не узимају директно учешће или лица која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода била ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани. У ставу 2 наведено је, не дирајући у начелни карактер напред наведених одредаба, следећа дела против лица поменутих у ставу 1 јесу и остају забрањена у свако доба и на сваком месту, под а) насиље над животом, здрављем и физичким или менталним благостањем људи, нарочито убиство и окрутно поступање као што су мучење, сакаћење или било који облик телесне казне, е) вређање људског достојанства, нарочито понижавајући и деградирајући поступак, и х) претње извршењем било ког од горе поменутих дела.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, налази да радње повређивања телесног интегритета оштећеног [REDACTED], ближе описане у изреци пресуде, садрже све елементе кршења норми међународног хуманитарног права које дефинишу повреду телесног интегритета као напад на физички интегритет жртве уз наношење тешких телесних патњи и болова, без обзира на врсту и степен наношења телесне повреде.

Надаље, по оцени овог суда, приморавање оштећеног [REDACTED] да пије урин садрже све елементе кршења норми међународног хуманитарног права које нечовечно поступање дефинишу као намерно дело или пропуст којим се наноси тешка душевна патња, односно повреда или која представља озбиљан насртај на људско достојанство, а усмерена је против заштићених лица, будући да ова радња представља озбиљан насртај на људско достојанство.

Потом, претња коју је окривљени Осман Османовић упутио оштећеном [REDACTED] да ће га убити и да неће изаћи жив из логора током задавања удараца оштећеном, при постојању потпуне беспомоћности оштећеног цивила, који је био затворен у непријатељском логору, представља застрашивање претњом убиством што такође представља радњу кршења норми међународног хуманитарног права.

Такође, наизменичним ударањем полицијским палицама, дрвеним палицама, деловима секире, рукама и ногама по читавом телу оштећеног [REDACTED] од стране окривљеног Османа Османовића и више припадника исте оружане стране у сукобу, до онесвешћивања, а затим поливања водом и настављања испитивања и ударања оштећеног на описани начин, све то у више наврата и у периоду од више сати, од вечерњих часова, па до јутра, извршено је мучење оштећеног [REDACTED], јер је окривљени Осман Османовић, заједно са више припадника исте оружане стране у сукобу, оваквим поступањем створио код оштећеног озбиљан страх за свој живот у ситуацији његове потпуне беспомоћности и немогућности да се на било који начин заштити од оваквог понашања, чиме су остварена обележја психичког мучења, као облик кршења норми међународног хуманитарног права које се у конкретном случају појављује као наношење психичких и физичких патњи код цивила у циљу њиховог застрашивања, при чему се ради о намерном чињењу, односно о радњи која је смишљена и којом се наноси тешка душевна патња.

Како урачунљивост окривљеног Османа Османовића у време извршења кривичног дела током овог кривичног поступка није доведена у сумњу, то је Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, окривљеног Османа Османовића, за извршено кривично дело огласио кривим.

-Одлука о кривичној санкцији-

Полазећи од опште сврхе изрицања кривичних санкција из члана 5 КЗ СРЈ, те сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, ценио је све околности предвиђене одредбом члана 41 КЗ СРЈ које утичу на одлуку о кривичној санкцији.

Од олакшавајућих околности на страни окривљеног Османа Османовића, овај суд је ценио чињеницу да се ради о [REDACTED], који до сада није осуђиван. Од отежавајућих околности на страни окривљеног Османа Османовића овај суд је ценио околности под којима је кривично дело извршено, тежину извршеног кривичног дела и настале последице у виду наношења психичких и физичких патњи код цивила који ничим није испровоцирао окривљеног и његове саучеснике.

Ценећи све наведене околности Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је окривљеног Османа Османовића осудио на казну затвора у трајању од 3 (три) године и 6 (шест) месеци, налазећи да је овако изречена казна сразмерна тежини извршеног кривичног дела, степену кривичне одговорности окривљеног, као и да се иста показује нужном и неопходном за остваривање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ.

На основу одредбе члана 50 став 1 КЗ СРЈ, окривљеном Осману Османовићу се у изречену казну затвора урачунава време проведено у притвору у периоду од 24.11.2019. године, када је лишен слободе, па надаље.

Применом одредбе члана 261, 262 и 264 ЗКП, окривљени Осман Османовић обавезан је да на име паушала плати суду износ од 50.000,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом извршења, при чему је суд висину паушала одмерио имајући у виду како дужину трајања и сложеност овог кривичног поступка, тако и имовно стање окривљеног, док ће висина трошкова кривичног поступка бити одређена накнадно посебним решењем.

На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени се, ради остваривања имовинско-правног захтева, упућује на парнични поступак, с обзиром да подаци из кривичног поступка не пружају поуздан основ ни за потпуно, ни за делимично пресуђење.

-Разлике у изреци пресуде у односу на диспозитив оптужнице-

У чињеничном опису оптужнице, иза речи “као припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу” наведено је “у својству једног од главних иследника у логору”, док је у тачки 2 оптужнице, у погледу радњи које се односе на оштећеног [REDACTED], иза речи “да би га потом пребацили у поменућу комору” наведено “из које је у наредном периоду више пута извођен на испитивање, када је физички и психички злостављан и телесно повређиван, са чим је окривљени, као један од главних иследника у логору био упознат”.

Имајући у виду, а како је то наведено у претходном делу образложења ове одлуке, да није доказано да је окривљени Осман Османовић био један од главних иследника у логору, затим да није доказано да је био овлашћен за доношење одлука о затварању лица, нити за њихово одвођење и затварање у импровизовани логор на локалитету Окрајци код Горњег Рахића, ни да је имао овлашћења у односу на лица која су вршила обезбеђење овог логора и на остала службена лица Државне и Јавне безбедности која су вршила испитивања притворених лица и поступала у односу на затворена лица, нити да је он био одговоран за услове у којима су та лица боравила у логору, то му се радње других лица, када он није био присутан, не могу приписати у кривицу, због чега је овај суд у изреци пресуде навео да је окривљени поступао у својству инспектора МУП БиХ, центра служби безбедности Тузла, станица јавне безбедности Брчко - Горњи Рахић, како је то утврђено из исказа сведока којима је поклатио веру, док су речи “из које је у наредном периоду више пута извођен на испитивање, када је физички и психички злостављан и телесно повређиван, са чим је окривљени, као један од главних иследника у логору био упознат”, као и својство

једног од главних иследника у логору, изостављени из изреке, при чему ове измене представљају само уподобљавање са утврђеним чињеничним стањем.

**Разлози за делимично усвајање жалбе браниоца
окривљеног Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета**

-Радње извршене на штету оштећеног ██████████-

Тачком 4 оптужнице Тужилаштва за ратне злочине Кт.бр. 1/20 од 21.02.2020. године, измењене дана 05.11.2021. године, окривљеном Осману Османовићу стављено је на терет да је у импровизованом логору "Расадник" на локалитету Окрајци у Горњем Рахићу, Општина Брчко, Републике Босна и Херцеговина, као припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске странке у оружаном сукобу, у својству једног од главних иследника у логору, заједно са другим припадницима исте стране у оружаном сукобу, у односу на лица која не учествују непосредно у непријатељствима, нечовечно поступао, те вршио насиље над здрављем, физичким и менталним благостањем према цивилном лицу ██████████, на тај начин што је неутврђеног дана, током јуна месеца 1992. године, из поменуте коморе, у којој је било противзаконито затворено цивилно лице, оштећени ██████████, претходно, дана 27.05.1992. године, лишено слободе у свом путничком возилу на контролном пункту у селу Ратковићи, Општина Челић, заједно са још једним припадником исте стране у оружаном сукобу, извео га из коморе где га је физички злостављао, задајући му бројне ударце ногама и рукама обувеним у ципеле по телу, глави и ногама, све док оштећени од примљених удараца због изнемоглости није клонуо, након чега су га увели у суседну просторију.

Да је окривљени Осман Османовић предузео радње извршења кривичног дела у односу на оштећеног, сада покојног ██████████, неутврђеног дана у јуну месецу 1992. године, током периода у којем је оштећени био затворен у импровизованом логору на Окрајцима, првостепени суд утврђује на основу исказа сведока оштећеног Васиљка Тодића, сведока оштећене ██████████, датих пред Тужилаштвом за ратне злочине и на главном претресу, као и на исказу сведока ██████████ датом на главном претресу.

Сведок оштећени ██████████ у свом исказу датом пред Тужилаштвом за ратне злочине навео је да је једном приликом, док је товарио смеће, видео да је Осман Османовић тукао ██████████, мада мање него што је тукао ██████████, с обзиром да је ██████████ био из српског села Лукавица, које се налази одмах до муслиманског села Брњик, па су га поједини муслимани из Брњика, који су га познавали, штитили и нису дозвољавали да га други туку. Међутим, ██████████ је тражио да буде премештен у Тузлански затвор, у нади да ће тамо брже бити размењен и тада су га извели из коморе. Осман га је том приликом тукао и то тако што га је ногама ударао у пределу стомака, ногу и главе, којом приликом је ██████████ задобио расекотину у пределу лица, што је све трајало око 10 минута, а он је то видео с обзиром да се налазио у близини и товарио смеће. Након што га је Осман истукао, ██████████ су припадници специјалне јединице увели у канцеларију за испитивање и више није могао да види шта се са њим дешава, али је видео када су га извели из канцеларије, убацили у возило "Кеди" и одвезли га. Претпоставља се да су ██████████ тада одвезли у Тузлански затвор, јер га након тога више није видео у логору у Горњем Рахићу.

При овом исказу сведок оштећени [REDACTED] [REDACTED] остао је и на главном претресу, стим што је додао да му је [REDACTED] лично рекао да ће пре него што га пребаце у затвор у Тузли тражити да га одведу код инспектора да их пита да ли ће му вратити његових 3.500 марака и његово возило марке "Мерцедес", које су му одузели приликом лишења слободе, а који аутомобил вози хоџа у Рахићу, да је наведеном приликом Осман Османовић тукао оштећеног [REDACTED] [REDACTED] заједно са црнокошуљашем Шоком, да су га поломили, с тим што му је више удараца задавао Осман Османовић, да је видео да је Радо изгубио свест и да је задобио такву расекотину да су му се виделе кости. Претпоставља да је Осман Османовић тада тукао [REDACTED] [REDACTED] зато што је тражио да му се врате аутомобил и новац. Такође је навео да је после овог догађаја [REDACTED] [REDACTED] видео тек након што су размењени. [REDACTED] је после ослобађања из логора био дуго болестан и лечио се. Питао је [REDACTED] зашто није подносио пријаве везано за поступање према њему за време боравка у логору, а он је одговорио да не сме да их пријави јер му је забрањено да ће га убити ако било шта буде тражио, да му је [REDACTED] [REDACTED] рекао да води рачуна да му не буду и штала и кућа и стока запаљени, да води рачуна о свом животу и о својој породици.

Првостепени суд исказ сведока [REDACTED] [REDACTED] у наведеном делу прихвата као веродостојан, налазећи да је у погледу чињенице да се [REDACTED] [REDACTED] налазио у овом логору сагласан са исказом сведока [REDACTED] [REDACTED] и [REDACTED] [REDACTED], а везано за статус цивилног лица оштећеног [REDACTED] [REDACTED], да је његов исказ сагласан са исказом сведока [REDACTED] [REDACTED].

Сведок оштећена [REDACTED] [REDACTED], која је била супруга оштећеног, сада покојног [REDACTED] [REDACTED], у свом исказу у истрази и на главном претресу навела је да је њен супруг био пољопривредник, да је заробљен 27.05.1992. године на повратку из Брчког, у месту Ратковић, Општина Челић, од стране војне јединице БиХ "Живиничке осе" и одведен најпре у логор који се налазио у Горњем Рахићу, да је у логору провео око 15 дана, до 12.06., када је пребачен у затвор у Тузли, одакле је пуштен на слободу и вратио се кући. Од лица која су заједно са њим била заробљена у логору у Горњем Рахићу, супруг јој је помињао [REDACTED] [REDACTED] и лице са надимком "[REDACTED]", која она лично не познаје, с тим што [REDACTED] [REDACTED] познају и њени зет и ћерка. Навела је да је њен супруг лишен слободе као цивил и код себе није имао никаво оружје, а био је у свом моторном возилу које му је том приликом одузето и никада му није враћено. Супруг јој није причао ништа о разлозима свог хапшења, нити о разлозима боравка у логору у Горњем Рахићу код Брчког, где је био затворен након лишења слободе. Навела је да јој је супруг рекао да телесне повреде, односно ожиљке које је имао у тренутку пуштања на слободу није задобио док се налазио у логору у Горњем Рахићу, већ касније, када су га из тог логора превозили у логор у Тузли, када су их на неком пункту пре места Сребреник зауставили припадници ХВО јединице, којом приликом га је један војник ударио пушком, од ког ударца је задобио расекотину у пределу чела, да је одвежен у болницу у Сребреник, где су му стављене копче, а након тога су га одвезли у логор у Тузлу. Супруг јој није описао војника који му је нанео повреде, јер га није могао видети, с обзиром да су му при превозу очи биле везане. Изјавила је да никада није упознала [REDACTED] [REDACTED], с тим што се не сећа да ли је он некада био у њеној кући, мада дозвољава ту могућност. Због протекла времена не може са сигурношћу да тврди, али дозвољава могућност да је њен супруг био у контакту или да се са њим сусретао негде у Брчком, јер то није далеко. Додала је да [REDACTED] [REDACTED] познају и њена ћерка Наташа Симић и зет, јер

живи у њиховом комшилуку, а након што су сведоку [REDACTED] [REDACTED] предочени наводи оштећеног [REDACTED] [REDACTED] да се видео са њеним супругом пре него што је преминуо и да је био на сахрани њеног супруга, изјавила је да се тога не сећа. Такође је навела да је њеном супругу приликом лишења слободе на том пункту одузет његов аутомобил и новац који је имао код себе у износу од 1.500 ДМ и то од стране припадника паравојне јединице "Живиничке осе". Ништа од тога им није враћено, нити се њен супруг после рата обраћао надлежним државним органима БиХ да тражи своје возило и свој новац, али не из страха, будући да се није ни плашио, већ вероватно није ни знао да има право на то, нити се о томе распитивао, никада о томе нису разговарали и никада није помињао да је током боравка у логору у Горњем Рахићу тражио да му се врати његов ауто, а претпоставља да му у то време због страха не би ни пало на памет да то тражи.

Након што јој је предочен исказ сведока оштећеног [REDACTED] [REDACTED] у делу у коме је навео да му је њен супруг рекао да није смео да поднесе пријаву надлежним органима против било кога ко га је тукао у Горњем Рахићу и шта му је све рађено у Горњем Рахићу, јер је добијао претње, да су му говорили да су нека лица долазила код њега кући и да су му рекли да ништа не пријављује ако жели да он и његова породица живе, а да ће му у супротном запалити кућу и шталу, упитана да ли има нека сазнања о наведеном изјавила је да јој ништа од тога није познато и да супруг никада пред њом ништа од тога није помињао, да јој никада није рекао да је неко дошао да му прети.

Сведок [REDACTED] [REDACTED] у свом исказу на главном претресу навео је да је са [REDACTED] [REDACTED] у два или три наврата разговарао крајем маја и током јуна месеца 1992. године у Окрајцима код Горњег Рахића, где се пре рата налазило шумско газдинство. Тим разговорима није присуствовао нико осим њега и [REDACTED] [REDACTED], а сходно правилима Службе државне безбедности о тим разговорима је сачинио службену белешку или изјаву. Почетком јуна месеца 1992. године чуо је да је [REDACTED] [REDACTED] из те притворске јединице у Окрајцима пребачен у затвор у Тузлу. Навео је и да [REDACTED] [REDACTED] познаје из периода пре рата у БиХ, с обзиром да је [REDACTED] [REDACTED] родом из села Лукавице, које је близу села у коме је он рођен. Није му познато ко је [REDACTED] [REDACTED] и остала притворена лица из притворске јединице на Окрајцима ухапсио, односно лишио слободе и ко је одлучивао о њиховој даљој судбини, ни шта се после са тим лицима дешавало. Наредбу да испита [REDACTED] [REDACTED] издао му је његов надређени [REDACTED] [REDACTED]. Након што је од неког од колега сазнао да се [REDACTED] [REDACTED] налази у притворској јединици и да се распитује за њега, питао је свог надређеног Фериди [REDACTED] [REDACTED] да ли може да разговара са [REDACTED] [REDACTED], с обзиром да га познаје и да је [REDACTED] [REDACTED] то тражио, а што му је [REDACTED] [REDACTED] одобрио. Са [REDACTED] [REDACTED] разговарао је на Окрајцима у једном објекту у чијем приземљу се налазе ресторан и канцеларије, након што су га униформисани војници довели у једну од тих канцеларија у којој је са њим обавио разговор. Током разговора са [REDACTED] [REDACTED] на Окрајцима није уочио на њему било какве телесне повреде, а он [REDACTED] [REDACTED] није тукао, посебно с обзиром да му је и пре рата био пријатељ и да је [REDACTED] [REDACTED] био припадник резервног састава локалне милиције. Упитан да се изјасни на које околности је испитао [REDACTED] [REDACTED] на Окрајцима, изјавио је да га је питао "[REDACTED] [REDACTED], откуд ти овде и на који начин си дошао овде" и ништа више и да му је он одговорио да је у Челићу заробљен од стране униформисаних лица и да је након тога одведен у притворску јединицу на Окрајцима. Забелешку о испитивању [REDACTED] [REDACTED] је лично куцао или писао и потписао, а мисли да [REDACTED] [REDACTED] није ништа потписао јер су испитивана лица потписивала само изјаве, а он

није сачинио изјаву о том испитивању, већ забелешку коју је предао свом надређеном [REDACTED]

Анализирајући исказе напред наведених сведока оштећених [REDACTED] и [REDACTED] и сведока [REDACTED], овај суд налази да се изведеним доказима не може ван разумне сумње утврдити чињеница да је окривљени Осман Османовић неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године, заједно са још једним припадником исте стране у оружаном сукобу извео из поменуте коморе оштећеног [REDACTED], где га је физички злостављао, задајући му бројне ударце рукама и ногама обувеним у ципеле по телу, глави и ногама, све док оштећени од примљених удараца због изнемоглости није клонуо, након чега су га увели у суседну просторију, и по оцени овога суда, наводи сведока оштећеног [REDACTED] да је једном приликом, док је товарио смеће, видео да је Осман Османовић тукао [REDACTED] и то тако што га је ногама ударао у пределу стомака, ногу и главе, којом приликом је [REDACTED] задобио расекотину у пределу лица, а да претпоставља да га је Осман Османовић тада тукао зато што је [REDACTED] тражио да му се врате аутомобил и новац који су му одузети приликом лишења слободе, не испуњава стандард "изван разумне сумње", будући да такав његов исказ није поткрепљен ниједним доказом изведеним током поступка. Наиме, неспорно је да је оштећени, сада покојни [REDACTED] из логора који се налазио у Горњем Рахићу пребачен у затвор у Тузли, што произлази како из исказа сведока оштећених [REDACTED] и [REDACTED], тако и из исказа сведока [REDACTED]. При том је сведок оштећена [REDACTED], супруга оштећеног [REDACTED], навела да јој је супруг рекао да телесне повреде, односно ожиљке које је имао у тренутку пуштања на слободу, није задобио док се налазио у логору у Горњем Рахићу, већ касније, када су га из тог логора превозили у логор у Тузлу, када су их на неком пункту пре места Сребреник зауставили припадници ХВО јединице, којом приликом га је један војник ударио пушком, од ког ударца је задобио расекотину у пределу чела, при чему није могао да опише војника који му је нанео повреде, јер га није могао видети, с обзиром да су му при превозу очи биле везане.

Дакле, оштећени [REDACTED] је својој супрузи, сведоку оштећеној [REDACTED], детаљно описао начин задобијања повреда, при чему је изричито навео да их није задобио у логору у Горњем Рахићу, док што се тиче исказа сведока оштећеног [REDACTED] у делу у коме је навео да му је њен супруг рекао да је добијао претње, због чега није смео да поднесе пријаву надлежним органима против било кога ко га је тукао у Горњем Рахићу, оштећена [REDACTED] наводи се њен супруг после рата није обраћао надлежним државним органима БиХ да тражи своје возило и свој новац, али не из страха, будући да се није ни плашио, већ вероватно није ни знао да има право на то, нити се о томе распитивао, као и да јој никада није рекао да је неко дошао да му прети, а што по оцени овога суда оставља озбиљну сумњу у исказ сведока оштећеног [REDACTED], који, како је то већ напред речено, не потврђује ни један други доказ изведен током поступка.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, напред наведено је оставило довољно простора за сумњу у веродостојност исказа сведока оштећеног [REDACTED] у погледу радњи извршених на штету оштећеног [REDACTED], описаних под тачком 4 измењене оптужнице Тужиоца за ратне злочине, па самим тим и за примену правила *in dubio pro reo*.

Стога је овај суд наведене радње, описане у тачки 4 измењене оптужнице Тужиоца за ратне злочине, као недовољно доказане изоставио из чињеничног описа.

-Радње извршене на штету оштећеног [REDACTED]

Тачком 3 оптужнице Тужилаштва за ратне злочине Кт.бр.1/20 од 21.02.2020. године, измењене дана 05.11.2021. године, окривљеном Осману Османовићу стављено је на терет да је у импровизованом логору "Расадник" на локалитету "Окрајци" у Горњем Рахићу, општина Брчко, Република Босна и Херцеговина, као припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу, у својству главног иследника у логору, заједно са другим припадницима исте стране у сукобу, нечовечно поступао, примењивао мере застрашивања, мучио, те вршио насиље над здрављем, физичким и менталним благостањем према затвореном припаднику српских оружаних формација, оштећеном [REDACTED], на тај начин што је неутврђеног дана, током јуна месеца 1992. године, након довођења из поменуте коморе, у којој је био затворен припадник српских оружаних формација оштећени [REDACTED], претходно, дана 03.06.1992. године, лишен слободе у путничком возилу на контролном пункту у насељу "4. јули", према Диздаруши, општина Брчко, током његовог испитивања, заједно са више припадника своје стране у оружаном сукобу учествовао у вршењу тортуре над истим, ради изнуђивања његовог исказа о положајима српских оружаних формација и врсте наоружања којима располажу, којом приликом је оштећеном био уперен пиштољ у главу, када је задобио бројне ударце дршком од метле, рукама и ногама обувеним у ципеле и чизме, по телу, глави и рукама, од чега је био сав крвав, док су му очи биле скоро потпуно затворене, нос разбијен, а више зуба и ребара поломљено, при чему му је окривљени Осман Османовић, незадовољан његовим одговорима, пришао и уз речи: "Мајку ти јебем, чето, што лажеш?", ударио га руком по лицу, од чега му је глава пала и ударила о сто, након чега је настављено његово батињање, да би по завршетку испитивања оштећени био одведен у поменуту комору, из које је у наредном периоду у више наврата извођен ради чишћења ђубрета, вађења из земље неексплодираних граната и испитивања, током којих је поново тучен, са чим је окривљени, као један од главних иследника у логору био упознат, чиме је извршио кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗСРЈ, у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗСРЈ.

Одредбом члана 144 КЗ СРЈ прописано је да кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника врши онај ко кршећи правила међународног права нареди да се према ратним заробљеницима врше убиства, мучења и нечовечна поступања, биолошки, медицински или други научни експерименти, узимања ткива и органа ради трансплантације, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља, присиљавање на вршење службе у оружаним снагама непријатеља или лишавање права на правилно и непристрасно суђење, или ко изврши неко од ових дела.

Наиме, у погледу утврђеног чињеничног стања, када су у питању радње извршене на штету оштећеног [REDACTED], овај суд је нашао да су у току кривичног поступка утврђене све одлучне чињенице за правилно пресуђење. Тако је првостепени суд правилно утврдио чињенично стање у погледу постојања оружаног сукоба, статуса оштећеног [REDACTED], то јест да је био возач санитетске службе,

затим да је окривљени Осман Османовић био присутан приликом првог испитивања на локалитету импровизованог логора на "Окрајцима" које је обављено неколико дана након што је 03.06.1992. године оштећени [REDACTED] [REDACTED] лишен слободе, као и поступање окривљеног Османа Османовића и осталих лица која су учествовала и присуствовала испитивању оштећеног [REDACTED] [REDACTED] и радње које је окривљени предузео према овом оштећеном, за шта је дао јасне и аргументоване разлоге, које је у свему прихватио и овај суд.

Међутим, дајући правну оцену утврђеног чињеничног стања првостепени суд је извео погрешан закључак да су у радњама окривљеног Османа Османовића извршеним према оштећеном [REDACTED] [REDACTED] остварена битна обележја нечовечног поступања.

Наиме, овај суд на правилно утврђено чињенично стање даје другачију правну оцену, налазећи да радње окривљеног не представљају нечовечно поступање. Ово стога што су нечовечно или окрутно поступање правни појмови и дефинишу се као намерна радња или пропуст који наноси тешку телесну патњу или повреду или представља озбиљан напад на људско достојанство (МКТЈ пресуда претресног већа у случају "Налетић пар.246" и пресуда жалбеног већа у случају "Челебић пар.426").

По налажењу овог суда, да би радње окривљеног представљале радње нечовечног поступања морале би бити снажнијег интензитета од једног удараца руком по лицу уз изговорене речи "Маму ти јебем, чето, што лажеш?", те би поступање окривљеног морало да достигне одређени ниво окрутности. Наиме, без обзира на то што је степен телесне или душевне патње који се тражи за доказивање нечовечног или окрутног поступања, нижи од степена који се тражи за дело мучења, ипак се мора имати у виду да је он једнаке висине као и праг за доказивање оптужбе за намерно наношење велике патње или озбиљне повреде тела или здравља, као тешка повреда Женевских конвенција (МКТЈ пресуда претресног већа у случају "Налетић пар.246" и жалбеног већа у случају "Квочка пар.161").

Наиме, стоји чињеница да је исказ сведока оштећеног [REDACTED] [REDACTED] у погледу повреда које су му критичном приликом нанете потврђен писаним налазом и мишљењем судског вештака медицинске струке Зденка Џихларжа, налазом и мишљењем комисије лекара Института за судску медицину у Београду и остале медицинске документације коју првостепени суд интерпретира у образложењу ожалбене пресуде.

Међутим, не могу се прихватити наводи првостепеног суда да, иако је утврђено да је окривљени Осман Османовић приликом испитивања оштећеног [REDACTED] [REDACTED] од свих кривично-правних радњи наведених у тачки 3 оптужног акта Тужиоца за ратне злочине, назадовољан одговорима оштећеног, пришао и уз речи: "Маму ти јебем, чето, што лажеш?", снажно оштећеног ударио руком по лицу, док су остале радње предузимали остали присутни инспектори и друга присутна лица, да су све те кривично-правне радње предузимане за време вршења његовог испитивања од стране инспектора Галиба Хацића и других инспектора, међу којима је био и Осман Османовић, управо из разлога што инспектори нису били задовољни одговорима које је оштећени [REDACTED] [REDACTED] давао на питања о положајима српских оружаних формација и врсти наоружања којима располажу, а што је био и разлог због кога је окривљени

пришао оштећеном, ударио му шамар и обратио му се на описани увредљив и понижавајући начин речима “Лажеш чето”, те да наведено свакако представља вређање људског достојанства.

Наиме, да би постојало нечовечно поступање неопходно је било утврдити да су конкретним радњама окривљеног нанете тешке душевне или телесне патње, тешке телесне повреде или нарушавање здравља, укључујући и душевно здравље, што у овој кривично-правној ствари није случај.

Ово посебно при чињеници да и по оцени овог суда, како то правилно налази и првостепени суд, окривљени Осман Османовић није имао никаква наредбодавна овлашћења у односу на лица која су вршила обезбеђење у импровизованом логору на “Окрајцима”, те да самим тим није ни одговоран за њихове предузете радње.

Неспорно је током поступка првостепени суд утврдио, а што прихвата и овај суд, да су лица која су критичном приликом испитивала сведока оштећеног [REDACTED] овом оштећеном наносила телесне повреде, нечовечно поступала, ударајући му шамаре, обраћајући му се на увредљив и понижавајући начин, уз претњу пиштољем упереним у главу оштећеног читавим током испитивања. Међутим, при неспорно утврђеној чињеници, а што и сам сведок оштећени [REDACTED] у свом исказу током поступка наводи, да му је у једном тренутку приликом испитивања пришао Осман Османовић и обратио му се речима “Лажеш чето”, и ошамарио га, уз чињеницу, како је то већ напред наведено, да окривљени у односу на остала лица која су сведока оштећеног [REDACTED] критичном приликом испитивала није имао никаква наредбодавна овлашћења, те да самим тим није ни одговоран за њихове предузете радње, то по оцени овог суда радње окривљеног, то јест један шамар, уз напред изговорене речи, нису довеле до забрањених последица које карактеришу нечовечно поступање, јер нису проузроковале тешку физичку или душевну бол, нити је радњама окривљеног нарушен телесни интегритет оштећеног [REDACTED], чиме недостаје и битно обележје кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ, тим пре што свако поступање супротно Међународним конвенцијама и обичајима не може представљати ратни злочин, јер да би нека радња могла бити тако окарактерисана потребно је утврдити да њена озбиљност и нанета последица оправдавају карактерисање овако тешком квалификацијом, што у конкретној кривично-правној ствари није случај.

Имајући у виду све напред наведено, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, налази да радње окривљеног Османа Османовића, извршене према оштећеном [REDACTED] нису достигле минимални ниво окрутног поступања да би представљале нечовечно поступање, те таквим радњама окривљени није прекршио правила Међународног хуманитарног права, из ког разлога је преиначио првостепену пресуду и окривљеног Османа Османовића, на основу одредбе члана 423 тачка 1 ЗКП, ослободио од оптужбе да је извршио кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗСРЈ, налазећи да радње окривљеног, ближе описане у тачки 3 измењене оптужнице Тужиоца за ратне злочине, не представљају радње кривичног дела које му је стављено на терет.

Истовремено, а с обзиром на донету пресуду у наведеном делу, овај суд је првостепену пресуду преиначио и у делу одлуке о трошковима, тако што је одредио да трошкови кривичног поступка у овом делу падају на терет буџетских средстава суда, а у складу са одредбом члана 265 став 1 ЗКП.

Разлози за одбијање жалбе Тужиоца за ратне злочине

-радње извршене на штету оштећеног [REDACTED] -

Жалбом Тужиоца за ратне злочине првостепена пресуда се оспорава због повреде кривичног закона у погледу кривично-правне радње у односу на оштећеног [REDACTED] [REDACTED] наводећи да је погрешно примењен закон када је радња противзаконитог затварања оштећеног [REDACTED] [REDACTED] изостављена из описа радњи које су окривљеном Осману Османовићу стављене на терет и за које је оглашен кривим, указујући да чињеница да је окривљени Осман Османовић имао овлашћења да хапси и задржава људе у Горњем Рахићу, произлази из сведочења [REDACTED] [REDACTED] и [REDACTED] [REDACTED] сведока одбране, из којих произилази да се окривљени Осман Османовић питао и одлучивао шта ће се даље дешавати са доведеним лицима у Горњем Рахићу, како му се то оптужницом и ставља на терет.

Међутим, супротно овим жалбеним наводима Тужиоца за ратне злочине, правилно је првостепени суд радње извршења кривичног дела које се окривљеном стављају на терет да их је извршио у односу на оштећеног [REDACTED] [REDACTED], изоставио из изреке ожалбене пресуде, дајући за такво своје закључивање јасне, детаљне и довољно аргументоване разлоге у образложењу ожалбене пресуде, на странама 101. до 105., које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, то што је окривљени Осман Османовић био присутан у просторији када је од стране другог присутног припадника исте стране у оружаном сукобу, којој је припадао и окривљени, односно Галиба Хаџића, такође предратног инспектора полиције из Брчког, прећено оштећеном [REDACTED] [REDACTED] да ће му бити пресуђено ножем ако се утврди да је крив, и по ставу овога суда, не представља радњу извршења предметног кривичног дела окривљеног Османа Османовића, нити се окривљени Осман Османовић може сматрати саизвршиоцем, с обзиром да ни сам сведок оштећени [REDACTED] [REDACTED] ниједног тренутка у свом исказу није навео да му је тада Осман Османовић лично упутио било какве претње или да је било каквом конклюдентном радњом исказао да се придружује претњи коју му је упутио Галиб Хаџић.

Одговорност за нечињење, као начин извршења кривичног дела, како то правилно налази првостепени суд, постоји уколико лице има дужност да спречи неко понашање, која дужност постоји код надређених лица у односу на своје подређене, а из исказа свих испитаних сведока, припадника јавне и државне безбедности у Горњем Рахићу, и овај суд утврђује да окривљени Осман Османовић није био надређени Галибу Хаџићу, да су њих двојица у погледу свог службеног положаја били равноправни, да су пре рата били припадници Службе јавне безбедности СУП Брчко, као инспектори криминалистичке полиције, а да су се у инкриминисаном периоду придружили

припадницима Службе државне безбедности и учествовали у испитивању лица српске националности.

Такође, и по оцени овога суда, да би радња противзаконитог затварања представљала радњу извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, потребно је да се ова радња чини уз кршење неког од изричито прописаних правила међународног права, из члана 3 IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата и Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II).

Када се има у виду да је на несумњив начин утврђено да је окривљени Осман Османовић након обављеног неформалног разговора са оштећеним [REDACTED] [REDACTED] изашао из просторије и за собом закључао врата, а да је из исказа сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], утврђено да окривљени Осман Османовић није био припадник оперативне групе Државне безбедности Горњи Рахић, да он није био овлашћен да одлучује о томе ко ће бити задржан, а ко пуштен на слободу, да није био овлашћен да одлучује о томе ко ће бити одведен и затворен у импровизовани логор на Окрајцима, да су оштећеног, према његовом казивању, након што је преноћио у овој просторији са још четири лица српске националности, неки други полицајци одвели у тај логор, то се и по оцени овога суда, а имајући у виду одредбе члана 3 IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата и члана 4 став 1 допунског Протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), сама радња закључавања оштећеног у просторији, а без иједног доказа да је окривљени на било који начин био овлашћен за одлучивање о његовом задржавању, нити о одвођењу и затварању у импровизовани логор на Окрајцима, и по ставу овога суда, како то правилно оцењује веће првостепеног суда, не може се квалификовати као радња извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став I КЗ СРЈ, будући да није доказано да је окривљени уз ову радњу предузео и неку од радњи којом би прекршио било коју од напред наведених изричито прописаних одредаба међународног хуманитарног права.

Сходно наведеном, ни околност да је оштећени [REDACTED] [REDACTED] према наводима прецизиране оптужнице, након што је закључан у просторији од стране окривљеног Османа Османовића, наредног јутра, дана 07.05.1992. године, од стране припадника исте стране у оружаном сукобу, одведен у оближњи лимени објект, са бетонском подлогом, без прозора, природне светлости, свежег ваздуха, воде и нужника, који је раније служио за сушење воћа и поврћа (комора), из које је, потом, у више наврата извођен на испитивање, физичко и психичко злостављање, као и на вађење из земље неексплодираних граната, са чим је окривљени Осман Османовић као један од главних иследника у логору био упознат, и по ставу овога суда, не може се приписати у кривицу окривљеном Осману Османовићу.

Ово стога што и по оцени овога суда најпре нема доказа да је оштећени [REDACTED] [REDACTED] након што је био закључан у просторији у коју су накнадно доведена још четири лица српске националности, наредног јутра, по наредби Османа Османовића, заједно са овим лицима, спроведен у импровизовани затвор у Окрајцима.

Надаље, из доказа изведених током поступка не произлази да је окривљени Осман Османовић био овлашћен и могао да доноси одлуке о затварању приведених лица у импровизовани затвор, а такође ниједан од изведених доказа не потврђује наводе оптужнице да је окривљени Осман Османовић био један од главних иследника у логору, изузев исказа сведока [REDACTED] чији наводи су цењени у међусобној вези са исказима свих осталих испитаних сведока, па су исти и за овај суд неприхватљиви.

Поред наведеног, ниједан сведок, осим сведока [REDACTED] није изјавио да је окривљени Осман Османовић имао било каква овлашћења у односу на овај импровизовани логор, нити је био надређен лицима која су вршила обезбеђење овог логора, па самим тим нема ни доказа да је могао утицати на поступање према затвореним лицима, док чињеница да је окривљени био обавештен о нехуманим условима у којима су се затворена лица налазила, о физичком и психичком злостављању затворених лица које је чинио неко други и обавештеност о томе да су [REDACTED] и друга лица српске националности била вођена на вађење из земље неексплодираних граната, и по ставу овога суда, сама по себи не представља саизвршилаштво у кривичном делу, будући да одговорност за нечињење, односно неспречавање као начин извршења кривичног дела постоји само уколико лице има дужност да спречи неко понашање, која дужност постоји код надређених лица у односу на своје подређене, за шта у конкретном случају, по правилном налажењу првостепеног суда, нема доказа.

Када је у питању део чињеничног описа тачке 1 прецизиране оптужнице, којом се окривљеном Осману Османовићу ставља на терет да је у поменути комору неутврђеног дана, у наведеном временском периоду, довео једног НН припадника исте стране у оружаном сукобу, који је оштећеног [REDACTED] у присуству окривљеног ударио ногом обуеном у ципелу, у пределу колена, и по ставу овога суда, како то правилно налази првостепени суд, то што је окривљени Осман Османовић био присутан када је оштећени [REDACTED] телесно повређен од стране другог присутног припадника исте стране у оружаном сукобу којој је припадао и окривљени – извесног инспектора из Тузле, не чини окривљеног Османа Османовића саизвршиоцем у кривичном делу, с обзиром да сведок-оштећени [REDACTED] ниједног тренутка не наводи да га је Осман Османовић лично телесно повредио, нити да је било каквом вербалном или конклюдентном радњом исказао да се придружује радњи коју је према оштећеном предузео НН инспектор из Тузле, па стога и у овом случају, како то правилно наводи првостепени суд, на страни окривљеног Османа Османовића не постоји одговорност за нечињење, односно неспречавање, с обзиром да у чињеничном опису прецизиране оптужнице није наведено, нити се може закључити да је окривљени Осман Османовић, раније инспектор криминалистичке полиције у Брчком, а у инкриминисаном периоду инспектор Станице јавне безбедности Брчко, измештене у Горњем Рахићу, био надређени НН инспектору из Тузле, нити се то може утврдити на основу доказа изведених у току овог кривичног поступка.

Стога је и овај суд из изреке пресуде изоставио радње извршења кривичног дела које се окривљеном Осману Османовићу стављају на терет да их је извршио у односу на оштећеног [REDACTED] док се супротни жалбени наводи Тужиоца за ратне злочине у наведеном делу оцењују као неосновани.

-Оспоравање одлуке о кривичној санкцији-

Такође, жалбом Тужиоца за ратне злочине првостепена пресуда је оспорена у делу одлуке о кривичној санкцији уз предлог да Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, преиначи првостепену пресуду тако што ће у изреку пресуде унети и кривичноправне радње у односу на оштећеног [REDACTED] [REDACTED] (а како је то наведено у изреци оптужнице Тужилаштва за ратне злочине), прихватити квалификацију кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ у односу на [REDACTED] [REDACTED], за то дело огласити окривљеног кривим уз примену одредби о стицају кривичних дела и окривљеног Османа Османовића осудити на казну затвора у трајању од 6 (шест) година.

Имајући на уму да је Апелациони суд у Београду делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета, преиначио првостепену пресуду, изостављајући део радњи стављених на терет окривљеном у односу на оштећеног [REDACTED] [REDACTED] и оштећеног [REDACTED] [REDACTED], док је окривљеног ослободио од оптужбе да је извршио кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ у односу на [REDACTED] [REDACTED] и сходно наведеном окривљеном Осману Османовићу изрекао казну затвора у краћем временском трајању, то је жалба Тужиоца за ратне злочине, која је предлагала супротно, одбијена као неоснована.

Одбијени доказни предлози

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, одбио је предлог браниоца окривљеног Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета, да у смислу члана 84 став 2 у вези става 1 у вези члана 16 ЗКП, издвоји из списка као незаконите доказе записнике и транскрипте аудио записа исказа сведока оштећених [REDACTED] [REDACTED] и [REDACTED] [REDACTED], у предмету Основног суда Брчко дистрикта број 96 0 К 020424 10 К, будући да по оцени овога суда, супротно изнетим жалбеним наводима браниоца окривљеног, записници о саслушању наведених сведока оштећених и транскрипти аудио записа исказа истих, не представљају недозвољене доказе, већ исправе у које се може извршити увид, сходно заузетом ставу из пресуде Врховног касационог суда КЗ3.ОК.11/14 од 04.06.2014. године, с обзиром да су оштећени, сада покојни [REDACTED] [REDACTED] и [REDACTED] [REDACTED] имали статус сведока оштећених у предмету Основног суда Брчко дистрикта 96 0 К 020424 10, а њихови искази се односе на чињенице које су предмет доказивања у овом кривичном поступку. Наведени докази прибављени су путем радње Међународне правне помоћи, при чему су прибављени на законит начин, сходно одредбама Законика о кривичном поступку државе, односно суда пред којим су сведоци испитани, уз све поуке и упозорења, као и уз положену заклетву, како то предвиђа и Законик о кривичном поступку Републике Србије, а сходно одредби члана 47 став 3 Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима ("Службени гласник Републике Србије" 20/09), којом је прописано да се процесна радња предузета према прописима државе молиће изједначава са процесном радњом предузетом према прописима Републике Србије, што даје овлашћење суду да ове доказе – записнике користи у доказном поступку, с обзиром да по оцени овога суда то није противно основним начелима домаћег правног поретка.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, приликом доношења одлуке имао је у виду и остале доказе који су изведени током овог кривичног поступка, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривично правној ствари, па их није посебно ни образлагао.

Из свих изнетих разлога, применом одредбе члана 449 ЗКП, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, а на основу одредбе члана 459 став 1 ЗКП, донео је одлуку као у изреци пресуде.

Записничар
Сања Булатовић,с.р.

Председник већа-судија
Нада Хаци-Перић,с.р.

За тачност-отправка
Управитељ писарнице

Јасмина Бокун

